

07

Handläggare
Solveig Nilsson
Telefon: 08-508 04052

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2017-02-02

Översiktsplan för Stockholm - samrådsförslag

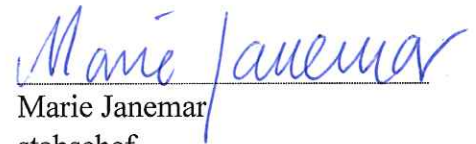
Remiss från stadsbyggnadsnämnden, dnr 2015-10143

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från stadsbyggnadsnämnden.
2. Stadsdelsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Marie Janemar
stabschef

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 7 november 2016 att genomföra samråd om en ny översiktsplan för Stockholm. Syftet med samrådet är, att i enlighet med 3 kapitlet Plan- och bygglagen, få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Efter samråd kommer förslaget att bearbetas, utställning planeras till sommaren 2017 och antagande första kvartalet 2018.

Förvaltningen är positiv till föreslagna mål för stadsbyggandet och anser att utbyggnadsstrategins fyra delar är relevanta för uppfyllelse av stadsbyggnadsmålen. Förslaget till planeringsinriktningar för säkerställande av viktiga allmänna intressen förefaller också vara väl avvägda för det fortsatta utvecklingsarbetet med syfte att nå stadens mål. Förvaltningen delar i huvudsak stadsbyggnadskontorets förslag till utvecklingsmöjligheter för Hässelby-Vällingby stadsdelsområde. Förvaltningen vill dock påpeka att mindre kompletteringsprojekt innebär en risk att viktiga befintliga kvaliteter byggs bort, samtidigt som få nya kvaliteter tillförs. Det är viktigt att bygga livsmiljöer, inte bara bostäder. I samband med planeringen och utformningen av stadsdelsområdets park- och naturområden finns en unik möjlighet att överbygga barriärer och samtidigt skapa utrymme för spontana möten mellan människor med olika bakgrund, ett sätt att motverka segregation och utanförskap.

Bakgrund

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 7 november 2016 att genomföra samråd om en ny översiktsplan för Stockholm. Syftet med samrådet är, att i enlighet med 3 kapitlet Plan- och bygglagen, få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan. Efter samråd kommer förslaget att bearbetas, utställning planeras till sommaren 2017 och antagande första kvartalet 2018.

Sammanfattning av remissen

En översiktsplan ska, enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen, ge vägledning och stöd i beslut om användningen av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Översiktsplanen omsätts i detaljplaner och lov för mark och vatten vilka är juridiskt bindande. Översiktsplanen utgår från den inriktning som Stockholms stad beskriver i Vision 2040 – ett Stockholm för alla. Utöver översiktsplanen finns ett flertal olika policyer, strategier och program som är konkretiseringar av stadens övergripande vision och mål. Översiktsplanen behöver också formuleras utifrån planer och strategier på regional och nationell nivå.

Mål för stadsbyggandet

I avsnittet beskrivs de fyra föreslagna stadsbyggnadsmålen för stadsbyggandet. Målen beskriver vilken stadsmiljö och stadsstruktur som eftersträvas. Stockholm ska vara en stad för alla med täta och sammanhållna stadsmiljöer och där bebyggelse och grönstruktur samspelar och ger förutsättningar för goda livsmiljöer. Stadens förslag till ny översiktsplan omfattar följande fyra mål:

En växande stad:

Stockholm ska vara en växande stad som genom sin attraktivitet lockar människor, företag och besökare från hela världen. En hög takt i stadsbyggandet ska säkerställa bostäder och samhällsfunktioner för alla. God tillgänglighet ska ge människor och företag goda förutsättningar att utvecklas.

En sammanhängande stad:

Stockholm ska vara en sammanhängande stad, där det är naturligt att röra sig mellan olika stadsdelar och besöka nya platser. Människor med olika bakgrund ska kunna mötas i vardagen och stadens många stadsmiljöer med sina olika kvaliteter ska vara tillgängliga för alla invånare.

God offentlig miljö:

Stockholm ska ha en mångfald av identitetsstarka stadsdelar med levande centrum. Stadens alla delar ska erbjuda en bra livsmiljö med god tillgång till stadskvaliteter och väl gestaltade och trygga offentliga miljöer som inbjuder till delaktighet och lokalt engagemang.

En klimatsmart och tålig stad:

Stockholm ska vara en klimatsmart stad, där effektiv markanvändning och transporteffektiv stadsstruktur bidrar till ökad tillgänglighet och begränsad resursförbrukning. Stadsstrukturen och de tekniska systemen ska vara väl fungerande och tåliga så att staden kan möta klimatförändringar och andra påfrestningar.

Utbyggnadsstrategi och genomförande

För att uppfylla stadsbyggnadsmålen och för att möta bostadsbehoven på kort och lång sikt behövs en tydlig utbyggnadsstrategi. Utbyggnadsstrategin beskriver hur staden ska prioritera planerings- och genomförandeinsatser i stadsbyggandet. Strategin baseras på stadens vilja att konkretisera visionen om ett Stockholm för alla inom ramen för de förutsättningar som finns på marknaden. För att klara detta på kort och lång sikt behövs strategins samtliga fyra delar, i en väl avvägd balans. Utbyggnadsstrategin ska fungera som ett stöd i stadens prioriteringar. Kartan för stadsutvecklingsmöjligheter redogör för de utvecklingsmöjligheter och den stadsutvecklingspotential som finns för mark och vattenområden inom staden.

Använd den centrala stadens attraktionskraft.

Den centrala stadens attraktionskraft ska användas som en resurs för hela Stockholm. Det innebär bland annat satsningar på att skapa täta stadsdelar i områden kring stadskärnan och låta staden växa successivt utåt.

Möjliggör värdeskapande kompletteringar.

Hela Stockholm växer och stadens alla delar behöver utvecklas med värdeskapande kompletteringar för att bostadsmål och hållbarhetsmål ska kunna nås.

Tillvarata långsiktig stadsutvecklingspotential.

Staden ska tillvarata den långsiktiga stadsutvecklingspotentialen för att säkerställa en hållbar utveckling. Mindre omfattande stadsbyggnadsinsatser kan ha stor betydelse för att höja attraktiviteten på kort sikt. Sådana projekt ska ses ur ett helhetsperspektiv, så att inte framtida mer omfattande stadsbyggnadsinsatser försvåras.

Rikta satsningar till fokusområden och samband.

För att få genomförandekraft i stadsbyggandet pekar staden i förslaget till översiktsplan ut tre fokusområden; Farsta, Skärholmen och Kista.

Allmänna intressen - planeringsinriktningar

Ett antal viktiga sakfrågor för stadens fortsatta utveckling beskrivs i kapitlet om allmänna intressen. I en växande storstad som Stockholm där stadsbyggandet är komplext, är avvägningar mellan olika intressen en stor utmaning. I kapitlet finns även förslag till planeringsinriktningar. Dessa ska fungera som stöd i den kommande planeringen.

Bostadsförsörjning:

- Säkerställ en god planeringsberedskap för att möjliggöra ett högt och kontinuerligt bostadsbyggande.
- Planeringen för bostäder till personer med särskilda behov ska säkerställas.
- Staden ska driva på utvecklingen mot ett mer effektivt byggande av bostäder med god kvalitet.
- Staden ska verka för en mångfald av aktörer och ökad konkurrens som kan tillgodose ett varierat utbud av bostäder, upplåtelseformer och hustyper i hela Stockholm.
- Använd det kraftiga bostadsbyggandet för att bygga en tät och sammanhållen stad där nya värden tillförs.

Näringsliv och kompetensförsörjning:

- Näringslivets behov ska beaktas i all planering.
- Stockholmsregionens universitet och högskolor ska ges fysiska förutsättningar att utvecklas.
- Förutsättningar för en jämnare fördelning av arbetsplatser i staden ska beaktas i utvecklingen av söderort.
- En flexibilitet avseende fastigheters användningsområden, exempelvis möjligheter till lokaler i bottenvåningar eller hotell, ska alltid eftersträvas i goda lägen.
- Näringslivsspecifika avväganden ska göras vid utveckling av ytor nära eller i Stockholms företagsområden.

En socialt sammanhållen stad:

- Socialt värdeskapande åtgärder som bidrar till en god livsmiljö i hela staden ska prioriteras. Exempel på sådana åtgärder är god samhällservice och förbättrad tillgång till rekreation och kultur.
- Mötesplatser och stråk i staden ska prioriteras där den byggda miljön bidrar till barriäreffekter som hindrar utbyte mellan stadsdelar och invånare med olika bakgrund och förutsättningar. Mötesplatser är särskilt viktiga att främja på platser där det sociala kapitalet är svagare.
- Stadens offentliga rum ska planeras så att de kan samutnyttjas och vara flexibla för olika användningar.
- Ökad delaktighet och inflytande från stockholmarna ska ge tydlig riktning i planeringen.
- Kunskapen om olika gruppers behov av trygghet, fysisk aktivitet, mötesplatser och kvalitativa utemiljöer ska vara en viktig utgångspunkt vid stadsutveckling och ligga till grund för fysiska åtgärder i stadsmiljön. Barns, ungas och äldres behov ska tillsammans med jämställdhetsperspektiv särskilt beaktas.

Trafik och mobilitet:

- Stadens gator ska ha en attraktiv utformning samt ge hög tillgänglighet och framkomlighet, särskilt för kapacitetsstarka och hållbara trafikslag.

- Kollektivtrafiken ska samplaneras med stadsutvecklingen och ges hög prioritet där det finns stora resandeflöden. Hållplatser och bytespunkter ska placeras där goda förutsättningar för stadsliv finns.
- Staden ska möjliggöra och prioritera åtgärder som behövs för att Stockholmsöverenskommelsen och eventuellt vidare överenskommelser till följd av Sverigeförhandlingen kan genomföras.
- Gångvägar och cykelvägar ska ha hög kvalitet genom att vara trygga, säkra, framkomliga och lätta att hitta.
- Fungerande logistik för alla trafikslag ska säkras i strategiska lägen genom tillräckliga ytor, tillfartsvägar, farleder, uppställningsplatser samt om- och samlastningscentraler. Framtida behov av hamn- och kajlägen för kollektivtrafik och varuleveranser ska beaktas vid planering i vattennära lägen.

Grön och vattennära stad:

- Stockholmarna ska ha god tillgång till parker, natur och vatten med höga värden. I samband med stadsutveckling ska nya gröna miljöer utvecklas i samspel med bebyggelsen.
- En livskraftig grönstruktur med rik biologisk mångfald ska tryggas. Planeringen ska tydliggöra hur funktionerna i den gröna infrastrukturen kan upprätthållas i samband med stadsutveckling.
- Stadens arbete ska präglas av ett effektivt utnyttjande av resurser och väl fungerande samspel mellan förvaltning och utveckling.
- Utvecklingen av urbana ekosystemtjänster ska integreras i stadsbyggandet.
- Stadens vattenrum, kanaler, sjöar och vattendrag värnas, samtidigt som de tillgängliggörs. På lämpliga platser utvecklas förutsättningar för större aktivitet i och omkring vattnet.

Stadens karaktär och gestaltning:

- Kunskap om stadens stadsbyggnadskaraktärer och stadslandskap ska vara en utgångspunkt vid förändring, förnyelse och förtätning i stadens befintliga områden.
- Kulturmiljöns värden ska fortlöpande identifieras, säkerställas, tas omhand och utvecklas.
- Ny bebyggelse, ändringar och tillägg i befintliga miljöer ska utföras omsorgsfullt, med konsekventa karaktärsdrag och genomarbetade detaljer grundade på en gedigen platsanalys.
- Bebyggelse som är kulturhistoriskt värdefull och har betydelse för stads- och landskapsbilden ska ses som en resurs i stadsutvecklingen.
- Stockholms stad som fastighetsägare har en betydelsefull roll i att vara förebild, exempelvis genom att utarbeta vårdprogram och anordna arkitektävlingar.

Kulturliv, idrott och rekreation:

- Platser för kultur ska planeras in när befintliga områden förnyas och nya stadsdelar byggs.
- Stadsdelarnas behov och förutsättningar för ett mångsidigt kulturliv ska preciseras med kulturunderlag som grund för planeringen. Dialogen med kulturaktörer och andra intressenter ska utvecklas.
- Tillgången till offentlig konst ska öka genom tillämpningen av den så kallade enprocentsregeln.
- Idrottsrörelsens, skolans och allmänhetens behov av idrottsytor och funktioner ska vara utgångspunkten vid planeringen av olika typer av idrottsplatser.
- Ett rikt utbud av idrottsytor och idrottsanläggningar och möjligheter att utöva ett rörligt friluftsliv ska säkerställas i hela staden. Dess potential att också fungera som mötesplatser i staden ska tas tillvara.

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet:

- Ny bebyggelse i områden som med nutida och framtida klimat riskerar att påverkas av skadliga översvämningar till följd av höga vattennivåer, ska utformas med lämpliga skyddsåtgärder. Klimatanpassning av befintliga stadsmiljöer ska vara en viktig utgångspunkt vid stadsutveckling
- Vid stadsutveckling ska en robust och klimatanpassad dagvattenhantering byggas ut och naturliga avrinningsområden beaktas. Ny bebyggelse ska höjdsättas och utformas för att klara skyfall och mångfunktionella ytor användas för att fördröja och utjämna vattenflöden.
- Ny bebyggelse i anslutning till vägar, järnvägar och industrier där farligt gods hanteras ska utformas så att konsekvenserna av eventuella olyckshändelser omhändertas.
- Stadsmiljöer ska utvecklas så att det inte uppstår olägenheter med hänsyn till människors hälsa med hänsyn till buller, luft- eller vattenföroreningar. Skydds- och reningsåtgärder ska i första hand inriktas på källan. Barns utomhusmiljö ska särskilt beaktas med hänsyn till luft och buller.
- Om markföroreningar, ras- och skredrisk och/eller översvämningrisk identifierats ska skydds- och säkerhetsåtgärder genomföras för att säkerställa markens lämplighet.

Teknisk försörjning:

- Energieffektiva hus, ny teknik för energiåtervinning och kretsloppslösningar för återvinning av restprodukter ska vara en utgångspunkt när befintliga områden förnyas och nya stadsdelar byggs.

- Leveranssäkra och miljöanpassade system för dricksvattenförsörjning och avloppshantering ska byggas ut i takt med att staden växer.
- Återvinningstationer, miljöstationer och källsorteringsplatser i offentliga miljöer ska integreras i stadsmiljön och utformas för att vara lätta att använda.
- Behov av kommunaltekniska ytor som är av betydelse för stadens försörjning ska preciseras och tryggas genom tillräckliga fysiska utrymmen i staden.
- Utbyggnaden av digitala system ska säkerställas och möjligheter att integrera smarta tekniska lösningar i ny bebyggelse ska tas tillvara.

Lokala utvecklingsmöjligheter

Detta kapitel beskriver, utifrån översiktsplanens stadsbyggnadsmål, vilka utvecklingsmöjligheter som finns i respektive stadsdel. Stadsdelarna är grupperade efter Stockholms stads 14 stadsdelsområden. Kapitlet avslutas med en karta som beskriver stadsutvecklingsmöjligheterna i hela staden.

Utvecklingsmöjligheter för Hässelby-Vällingby stadsdelsområde:

Vällingby-Råcksta planerades som en självförsörjande förort, landets första så kallade ABC-stad (Arbete-Bostäder-Centrum) och representant för den svenska folkhemsmodellen med goda kommunikationer via tunnelbanan in till Stockholms innerstad. Vällingby-Råcksta som är av riksintresse för kulturmiljövården anses idag ha potential för stadsutveckling inom befintlig stadsbyggnadsstruktur, stadens mål är att Vällingby ska utvecklas med fler invånare och arbetsplatser. Avsikten är att komplettera med fler attraktiva bostäder och att utveckla mångsidiga stadsmiljöer.

Grimsta har vissa möjligheter till stadsutveckling inom befintlig stadsbyggnadsstruktur. Mötet mellan stadsdelen och Grimsta naturreservat kan göras tydligare och tryggare genom komplettering med ny bebyggelse och promenader längs reservatsgränsen. Tillgängligheten till naturreservatet kan förbättras genom tydliga entréer och fler attraktioner för rekreation och fritidsaktiviteter. Även Grimstaskogens attraktioner för rekreation och friluftsliv kan stärkas.

Hässelby gård och Hässelby strand har stora möjligheter till stadsutveckling inom befintlig stadsbyggnadsstruktur. Maltesholmsvägen kan omvandlas till stadsgata kantad med ny blandad bebyggelse. Hässelby gårds centrum kan stärkas med kompletteringar med fler bostäder för utökad underlag för lokal service. På sikt kan området för värmeverket i Hässelby strand bli aktuellt för

nya ställningstaganden och möjligheter för framtida stadsutveckling.

Hässelby villastad har vissa möjligheter till stadsutveckling. Planering pågår för komplettering kring Riddersviks gård och kring Åkermynthans centrum. Växthusvägen kan få en större betydelse som sammanlänkande stråk när Järfällas stadsutvecklingsområden färdigställs.

Kälvesta har vissa möjligheter till stadsutveckling, främst genom komplettering i befintlig gatustruktur. En ny lokal knutpunkt med lokal service kan utvecklas i korsningen Bergslagsvägen- Sörgårdsvägen.

Vinsta Företagsområde kan på sikt dra fördel av den pågående utbyggnaden av Förbifart Stockholm och den befintliga tunnelbanestationen. Det ger mycket stora stadsutvecklingsmöjligheter på sikt. Kopplingarna till Johannelundstoppen och Nälstastråket samt nya parker i Vinsta företagsområde är betydelsefulla för god tillgång till park- och grönområden. Sörgårdsvägen kan på längre sikt kompletteras till en mer stadslig gata kantad med ny blandad bebyggelse.

Nälsta har vissa möjligheter till stadsutveckling, framför allt i samband med att kraftledningen nedmonteras. I Nälstastråkets nordvästra del kan möjligheterna till kompletteringsbebyggelse undersökas, och i samband med detta skulle stråket kunna utvecklas till ett attraktivt rekreativt område med stärkta samband mellan Nälsta och Vällingby.

Lövstabadet, Riddersviks gård och Hässelbys allmänna bad, har goda förutsättningar att utvecklas till attraktiva områden för rekreation och möten för hela Västerort.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för strategi och internservice.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till remissförslaget som på ett mycket ambitiöst sätt lyfter fram de utmaningar som kravet på en hållbar stadsutveckling innebär. Förvaltningen är positiv till föreslagna mål för stadsbyggandet och anser att utbyggnadsstrategins fyra delar är relevanta för uppfyllelse av stadsbyggnadsmålen. Förslaget till planeringsinriktningar för säkerställande av viktiga allmänna intressen förefaller också vara väl avvägda för det fortsatta utvecklingsarbetet med syfte att nå stadens mål. Förslaget är för övrigt helt i linje med stadens övriga berörda styrdokument.

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) 1 kap 1 §, ska planeringen "främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala lev-

nadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer”.

En bra stadsbyggnadsplanering kan bidra till vad som skrivs i portalparagrafen till PBL. Det är därför positivt att det remitterade förslaget till översiktsplan lägger ett stort fokus på sociala aspekter. Översiktsplanen är ett av de viktigaste styrmedlen för att uttrycka ambitionsnivån om hur framtidens samhälle ska se ut. En hållbar stadsutveckling kan bara uppnås om den fysiska planeringen sker utifrån ett perspektiv som inkluderar både ekonomiska, ekologiska och sociala aspekter. Stockholms stad gränsar till många kommuner det är därför nödvändigt att staden har kontinuerlig samverkan med grannkommunerna för att skapa attraktiva stads kvaliteter över kommungränserna.

Förvaltningen framhåller vikten av att blanda upplåtelseformer och hustyper i alla delar av staden, såväl ytterstad som innerstad. Det är viktigt att bygga livsmiljöer, inte bara bostäder. Genom att utveckla stadsdelsområdets lokala centrum kan medborgarna ges vardagsservice och viktiga samhällsfunktioner och ett sammanhållet stadsdelsområde kan på sikt uppnås. Att lägen som är gynnsamma för affärer och offentlig service används till det och inte blir bostäder. I planprocessen bör staden medverka till att arbetsplatser skapas i närheten av bostäder och vice versa, det ökar möjligheten för fler arbetstillfällen i hela staden. Upprätthållandet av idén om en ABC-stad med lokal balans mellan bostäder, arbete och centrum är avgörande för att den fortsatta utvecklingen av Hässelby-Vällingby stadsdelsområde ska bli gynnsam.

Förvaltningen delar i huvudsak stadsbyggnadskontorets förslag till utvecklingsmöjligheter för Hässelby-Vällingby stadsdelsområde. Förutom ett fåtal något större bebyggelseprojekt, exempelvis pågående arbete med förslag till utveckling av Riddersvik, så innebär remissförslaget att nya bostäder i huvudsak kommer att uppföras genom förtätning av befintliga bostadsområden inom stadsdelsområdet. Förvaltningen vill dock påpeka att mindre kompletteringsprojekt eller förtätning av befintlig bebyggelse, innebär en risk att viktiga befintliga kvaliteter byggs bort, samtidigt som få nya kvaliteter tillförs. Förtätning eller mindre kompletteringar av bostadsbebyggelse möjliggör sällan de miljöförbättrande åtgärder som behövs för att skapa en god närmiljö inom och runt bostadsbebyggelsen. Förvaltningen anser att om staden ska klara av att förvalta och utveckla kultur-, rekreations- och naturvärden i den bebyggda miljön, behöver hållbarhetsperspektiven stärkas för att bli tydligare i stadens fysiska planering, vilket också lyfts i förslaget till översiktsplan.

Ett stadsbyggande som innebär en förtätning av stadsdelsområdet medför också att det ställs höga underhålls- och skötselkrav på de offentliga miljöer som finns. Stadsdelsområdets parker och naturområden ska utformas och skötas så att de kan möta ett ökat befolkningstryck. Att utveckla ett mer differentierat utbud av parker och naturområden som kompletterar varandra och samtidigt klarar ökat slitage från en växande befolkning är en central uppgift. Genom att skapa attraktiva stråk och parkfunktioner med exempelvis utomhusgym, caféer och lekplatser, ökar förutsättningarna för välbefolkade, trygga och upplevelserika miljöer som kan minska det upplevda avståndet mellan stadsdelsområdets olika stadsdelar.

Förvaltningen anser vidare att staden vid nya exploateringar och bebyggelseprojekt bör ta en aktiv roll i planeringsprocessens tidiga skede i syfte att säkerställa en väl fungerande och tillgänglig kollektivtrafik. Förvaltningen vill särskilt understryka behovet av ytterligare linjesträckningar, turtäthet och trafikeringsstid för de hårt belastade busslinjerna inom stadsdelsområdet. Detta kommer bli särskilt påtagligt längs Lövstavägen, när det nya bostadsområdet vid Ridersvik står klart.

Förvaltningen samverkar kontinuerligt med exploaterings- stadsbyggnads- och trafikkontoret samt övriga berörda fackförvaltningar i syfte att inkludera lokala behov i planeringsprocessen och därmed påverka stadsutvecklingen inom stadsdelsområdet.

I samband med planeringen och utformningen av stadsdelsområdets park- och naturområden, bostadsbyggande och centrumutveckling, finns en unik möjlighet att överbygga barriärer och samtidigt skapa utrymme för spontana möten mellan människor med olika bakgrund, ett sätt att motverka segregation och utanförskap.

Bilaga: Remiss från stadsbyggnadsnämnden, dnr 2015-10143.